

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	50.
Nastavna cjelina / tema	VI. SAKRAMENTI – ISUS MEĐU NAMA
Nastavna jedinica / podtema	2. Sakramenti – Kristova prisutnost

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV B.6.3. Učenik otkriva u Božjoj riječi, sakramentima i životu Crkve njezino božansko i ljudsko poslanje, različite darove i službe te Marijino posebno mjesto u Crkvi.

Ključni pojmovi	sakrament, sveti znak, Kristova prisutnost, Božja milost, Crkva, vidljivo, nevidljivo
Središnje / problemsko pitanje	Kako sakramenti po vidljivim znakovima omogućuju susret s nevidljivim Kristom i njegovom milošću?
Nastavne metode	razgovor, recipročno poučavanje, čitanje i tumačenje, uspoređivanje vidljivoga i nevidljivoga, rad s citatom, analiza umjetničkoga djela, problemski zadatci, crtanje, poučna priča, formativna provjera, digitalni sadržaj
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama, mješoviti rad
Nastavna sredstva	udžbenik, str. 65, radna bilježnica, str. 94–95, digitalni udžbenik, bilježnica, kartice, projektor / pametna ploča, reprodukcija umjetničkoga djela, papir i bojice
Međupredmetne poveznice	Učiti kako učiti: uku B.2.4.; Hrvatski jezik: OŠ HJ A.6.1., OŠ HJ A.6.2.; Likovna kultura: OŠ LK A.6.1., OŠ LK B.6.1.; Osobni i socijalni razvoj: osr A.3.1.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: praćenje objašnjavanja odnosa vidljivih znakova, Kristove prisutnosti i Božje milosti, tumačenja citata, rada s umjetničkim djelom i formativne provjere.

Vrednovanje kao učenje: samoprocjena učenika koliko može objasniti sakrament kao vidljivi znak nevidljive Božje milosti.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Gospodine Isuse, Ti si s nama i onda kada Te ne možemo vidjeti očima. Pomozi nam prepoznati Tvoju blizinu u Crkvi i svetim znakovima koje si nam darovao. Otvori nam oči srca za Tvoju milost, mir i ljubav. Amen.

Alternativa: Učenici će u tišini poslušati riječi: „I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.“ (Mt 28,20) i kratko ponoviti: „Isuse, vjerujem da si s nama.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošlog susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 92–93.“

Ili:

„Učenici će u bilježnicu nacrtati tri znaka iz svojega okruženja i uz svaki napisati najviše tri riječi značenja.“

Motivacija:

Učenici će se upoznati s nekoliko kršćanskih simbola putem projekcije. Parovi biraju jedan simbol i u jednoj rečenici objašnjavaju što bi on mogao „reći“ vjerniku.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Razgovor:

- Što zajedničko imaju svi prikazani simboli? (Vidljivi su i upućuju na kršćansku vjeru.)
- Je li simbol isto što i sakrament? (Ne; sakramenti su sveti znakovi koje je ustanovio Isus Krist i po kojima Bog daje milost.)
- Kako možemo govoriti o prisutnosti nekoga koga ne vidimo očima? (Po znakovima, djelovanju, riječima, iskustvu i vjeri.)
- Koji nas znakovi upućuju na Boga? Što nam govore? (Kršćanski znakovi i sakramenti upućuju na Božju blizinu, ljubav, milost i spasenje.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo sakramente – Kristovu prisutnost. Posebno ćemo uočiti da se Bog služi vidljivim znakovima kako bi nam darovao nevidljivu milost i svoju blizinu. Istraživat ćemo: Kako sakramenti po vidljivim znakovima omogućuju susret s nevidljivim Kristom i njegovom milošću?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (rad u skupinama, rad u paru i zajednička provjera, 13 minuta)

U četveročlanim skupinama učenici čitaju tekst “Sakramenti – Kristova prisutnost” i definiciju sakramenta, udžbenik, str. 65. Uloge: čitač – čita odlomak; pojašnjavatelj – svojim riječima objašnjava jednu težu rečenicu; pitač – postavlja jedno pitanje skupini; sažimač – na kraju izgovara jednu rečenicu sažetka. Nakon svakoga odlomka uloge se pomiču za jedno mjesto.

Mogući sažetak: Sakramenti su vidljivi i opipljivi sveti znakovi koje je ustanovio Isus Krist; po njima Bog daje svoju milost, Krist je prisutan među nama, a Crkva kao zajednica njegovih učenika na poseban način pokazuje tu prisutnost.

Definicija iz okvira u udžbeniku:

SAKRAMENTI (lat. sacramentum – sveti znak) – vidljivi znakovi nevidljive Božje milosti i prisutnosti među nama; ustanovio ih je Isus Krist.

Radni predložak:

ULOGA	ŠTO RADE?	BILJEŠKA
ČITAČ	čita odlomak	
POJAŠNJAVATELJ	svojim riječima objašnjava jednu težu rečenicu	
PITAČ	postavlja jedno pitanje skupini	
SAŽIMAČ	na kraju izgovara jednu rečenicu sažetka	

Ili:

Učenici će pročitati isti tekst ili pogledati videozapis te odgovarati na pitanja.

Sakramenti; 5:10; Izvor: Lectio Brevis; YouTube

Razgovor:

- Zašto su vjernicima važni znakovi? (Pomažu naslutiti stvarnosti koje je teško izraziti riječima i razumjeti kršćanska otajstva.)
- Zašto je Krist dao vidljive znakove? (Da bismo lakše shvatili i doživjeli njegovu nevidljivu prisutnost.)
- Kako udžbenik opisuje sakramente? (Vidljivi i opipljivi znakovi kojima dopiremo do nevidljivoga Boga.)
- Što Bog daje preko sakramenata? (Svoju milost i blizinu.)
- Gdje je Krist na poseban način prisutan? (U Crkvi, zajednici njegovih učenika.)
- Kako glasi definicija sakramenata iz okvira? (Vidljivi znakovi nevidljive Božje milosti i prisutnosti među nama; ustanovio ih je Isus Krist.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

SAKRAMENT – OD VIDLJIVOGA PREMA NEVIDLJIVOME

Bog se služi vidljivim znakovima da nam daruje nevidljivu milost.

Kršćanski naglasak: U sakramentima vjernik ne ostaje samo na vodi, ulju, kruhu, riječima ili gestama. Vidljivi znakovi vode prema Kristu koji djeluje i daruje milost.

Aktivnost 2: Vidljivo i nevidljivo (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će razvrstati pojmove u dva stupca, a zatim strelicom povezati jedan vidljivi znak s jednom nevidljivom stvarnošću koju može izražavati ili posredovati.

Mogući nevidljivi pojmovi: Božja milost, Kristova prisutnost, oprostjenje, pripadnost Bogu, duhovna snaga. Učenici trebaju objasniti da vidljivo i nevidljivo nisu dva odvojena „svijeta“, nego da se u sakramentu vidljivi znak povezuje s Božjim djelovanjem.

Radni predložak:

VIDLJIVO / OPIPLJIVO	NEVIDLJIVO / DUHOVNO
voda	_____
kruh	_____
ulje	_____
izgovorena riječ	_____
gesta	_____

Aktivnost 3: Oči duše (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Svaki učenik odabire jednu nevidljivu stvarnost iz teksta u udžbeniku – radost, mir, ljubav ili Božju blizinu – i navodi po dva vidljiva traga po kojima je možemo naslutiti. Partner zatim procjenjuje jesu li tragovi jasni.

Moguće: ljubav – pomoć i zagrljaj; mir – pomirenje i smiren razgovor; radost – osmijeh i zahvalnost; Božja blizina – molitva, sakramenti, zajedništvo Crkve.

Najbolje i najljepše stvari ne možeš vidjeti.

Tvoje tjelesne oči mogu vidjeti samo materijalne, opipljive stvari.

Ti imaš i oči duše. Njihov pogled doseže puno, puno dalje. Njima možeš vidjeti radost, mir, ljubav, njima možeš vidjeti Boga.

One ti pomažu da shvatiš nevidljivo, ono što prelazi granice pogleda i razuma. Možeš vidjeti svijet koji je Bog priredio za tebe.

Radni predložak:

NEVIDLJIVA STVARNOST	VIDLJIVI TRAG 1	VIDLJIVI TRAG 2
Radost	_____	_____
Mir	_____	_____
Ljubav	_____	_____
Božja blizina	_____	_____

Aktivnost 4: Katekizam u tri ključne riječi (rad u skupinama, 9 minuta)

Rad u skupinama. Učenici u citatu moraju pronaći i izdvojiti tri riječi / izraza: KRIST – DUH SVETI – CRKVA. Skupina zatim od njih oblikuje jednostavnu rečenicu koja objašnjava zašto su sakramenti Božja „remek-djela“.

Moguće: Sakramenti su Kristova djela u Crkvi po djelovanju Duha Svetoga i daju život novoga Saveza.

KKC, br. 1116

»Kao ‘sile koje izlaze’ iz uvijek živog i oživljujućeg Kristova tijela, i kao čini Duha Svetoga koji djeluje u njegovu tijelu koje je Crkva, sakramenti su Božja remek-djela u novom i vječnom savezu.«

Radni predložak:

POJAM IZ CITATA	ŠTO GOVORI O SAKRAMENTIMA?
KRIST	_____
DUH SVETI	_____
CRKVA	_____

Aktivnost 5: „Ja sam s vama“ – obećanje prisutnosti (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će ispod retka dovršiti dvije rečenice: „Isus je nevidljiv, ali...” i „U sakramentima...”. Na kraju se čitaju tri različita odgovora.

Moguće: Isus je nevidljiv, ali je prisutan u Crkvi i djeluje među vjernicima. U sakramentima po vidljivim znakovima susrećemo Krista i primamo Božju milost.

Mt 28,20

»I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.«

Radni predložak:

DOVRŠI REČENICU	MOJ ODGOVOR
Isus je nevidljiv, ali...	_____ _____
U sakramentima...	_____ _____

Aktivnost 6: Kad stvari „progovore“ (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Parovi biraju jedan predmet – svijeću, kruh, vodu ili ulje – i pišu dvije rečenice: 1. što je to kao običan predmet; 2. na što može upućivati kada postane znak u vjerskome kontekstu.

Moguće: voda je tvar za piće i pranje; u krštenju je vidljivi sakramentalni znak. Kruh je hrana; u euharistiji je povezan s Kristovim darivanjem i prisutnošću.

LEONARDO BOFF, brazilski teolog i pisac

»Kad stvari počnu pričati, nastaje zgrada simbola, tj. znakova jedne drukčije zbilje.«

Radni predložak:

PREDMET	KAO OBIČAN PREDMET	U VJERSKOM KONTEKSTU

Aktivnost 7: Sakrament ili običan znak? (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici dobivaju osam kartica i dijele ih u tri skupine: SVAKODNEVNI ZNAK – KRŠĆANSKI SIMBOL – SAKRAMENTALNI ZNAK. Moraju obrazložiti barem dvije kartice koje su im bile najteže.

Rješenje: svakodnevni znak – srce, crveno svjetlo; kršćanski simbol – križ, golub; sakramentalni znak – voda u krštenju, ulje u bolesničkom pomazanju, kruh i vino u euharistijskom slavlju. Prsten kao ukras sam po sebi nije sakramentalni znak; u slavlju ženidbe može imati drukčiji kontekst, ali to će se detaljnije obrađivati kasnije.

Radni predložak:

SVAKODNEVNI ZNAK – KRŠĆANSKI SIMBOL – SAKRAMENTALNI ZNAK

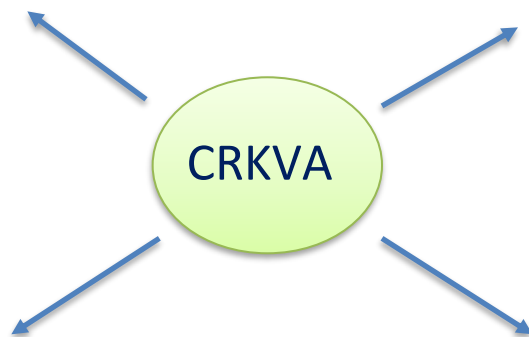
PRIMJER	SKUPINA
srce na čestitki	_____
križ na lančiću	_____
voda u krštenju	_____
prsten kao ukras	_____
golub na vitraju	_____
ulje u bolesničkom pomazanju	_____
crveno svjetlo semafora	_____
kruh i vino u euharistijskom slavlju	_____

Aktivnost 8: Crkva – zajednica u kojoj je Krist prisutan (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će nacrtati mali krug s riječju CRKVA i oko njega napisati četiri riječi iz glavnoga teksta: Krist – učenici – zajednica – prisutnost. Zatim jednom rečenicom objašnjavaju tvrdnju: „Crkva je sakrament Isusa Krista.“

Moguće: Crkva kao zajednica Kristovih učenika vidljivo pokazuje njegovu prisutnost i poslanje među ljudima.

Radni predložak:

Crkva je sakrament Isusa Krista.

POJAM	ŠTO GOVORI O CRKVI?
KRIST	_____
UČENICI	_____
ZAJEDNICA	_____
PRISUTNOST	_____

Aktivnost 9: Sakrament u životnoj situaciji (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Svaka skupina dobiva jednu opću situaciju: čovjek započinje kršćanski život; vjernik traži oprostjenje i novi početak; zajednica slavi i prima duhovnu hranu. Učenici ne trebaju imenovati točan sakrament ako ga još ne znaju, nego trebaju objasniti zašto bi u takvoj situaciji bio važan vidljivi sveti znak i Božja milost.

Mogući zaključak: čovjeku su potrebni vidljivi znakovi susreta, a sakramenti nisu samo podsjetnici nego su načini na koje Krist u Crkvi daruje milost.

Radni predložak:

ŽIVOTNA SITUACIJA	ZAŠTO JE VAŽAN VIDLJIVI SVETI ZNAK?	ŠTO BOG DARUJE?
Početak kršćanskoga života	_____ _____	_____
Oproštenje i novi početak	_____ _____	_____

Duhovna hrana i zajedništvo	_____	_____
-----------------------------	-------	-------

Aktivnost 10: Definicija u dijelovima (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici dobivaju pet izmiješanih dijelova definicije i slažu je u smislenu cjelinu: SAKRAMENTI / SU VIDLJIVI ZNAKOVI / NEVIDLJIVE BOŽJE MILOSTI I PRISUTNOSTI MEĐU NAMA / USTANOVIO IH JE / ISUS KRIST. Nakon slaganja jedan učenik iz para definiciju izgovara bez gledanja.

Rješenje: Sakramenti su vidljivi znakovi nevidljive Božje milosti i prisutnosti među nama; ustanovio ih je Isus Krist.

Radni predložak:

DIO DEFINICIJE	REDNI BROJ
NEVIDLJIVE BOŽJE MILOSTI I PRISUTNOSTI MEĐU NAMA	_____
ISUS KRIST	_____
USTANOVIO IH JE	_____
SAKRAMENTI	_____
SU VIDLJIVI ZNAKOVI	_____

Aktivnost 11: Od znaka do ploda (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici dobiju tri pojma: ZNAK – MILOST – ŽIVOT. Trebaju složiti kratki lanac koji pokazuje da primanje sakramenta poziva čovjeka na život u vjeri, ljubavi i blizini s Bogom. Skupina mora navesti jedan konkretan „plod“ koji se može vidjeti u ponašanju, npr. pomirenje, zahvalnost, služenje ili molitva.

Moguće: sakramentalni znak → Božja milost i Kristova prisutnost → život koji se mijenja i donosi plodove vjere i ljubavi.

Radni predložak:

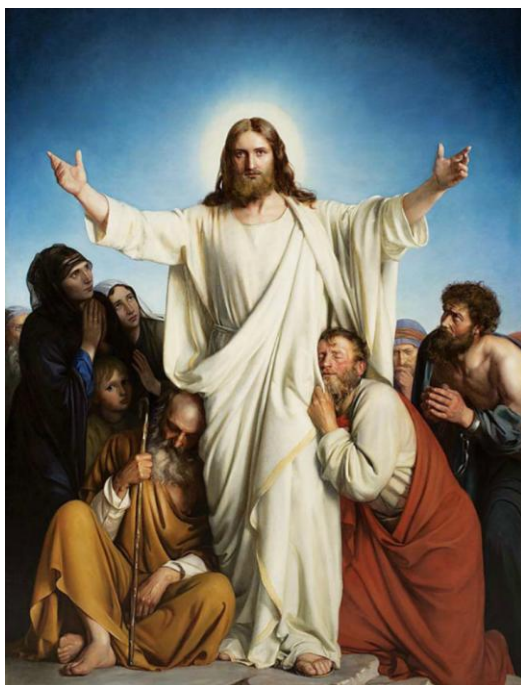
ZNAK	MILOST / KRISTOVA PRISUTNOST	PLOD U ŽIVOTU
_____	_____	_____ _____

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti (rad u paru, 10 minuta)

Rad u paru. Učenici promatraju reprodukciju Carla Blocha „Utješitelj“ iz udžbenika, str. 65. Najprije gledaju sliku kao umjetničko djelo, a tek zatim je povezuju s nastavnom temom.

Informativno o umjetniku:

Carl Heinrich Bloch (1834.–1890.) bio je danski slikar rođen u Kopenhagenu. Školovao se na Kraljevskoj danskoj akademiji umjetnosti. Poznat je i po povijesnim i religioznim prikazima, u kojima snažne geste, lica i svjetlo pomažu ispričati priču.

Carl Bloch, Utješitelj

Razgovor:

- Koji je tvoj prvi dojam o slici? (Odgovori mogu biti različiti: mir, sigurnost, poziv, blizina.)
- Koje boje i gdje na slici najviše privlače pogled? (Svjetla Isusova odjeća ističe se u odnosu na tamnije likove i pozadinu.)
- Kako su likovi raspoređeni oko središnjega lika? (Isus je u središtu i viši; ostali ga okružuju i gledaju.)
- Što govore Isusove ruke i geste? (Otvorenost, prihvaćanje, poziv i zaštita.)
- Kakvo raspoloženje stvaraju lica i položaji drugih likova? (Povjerenje, potreba za blizinom, usmjerenost prema Isusu.)
- Koji biblijski / kršćanski kontekst prepoznajete? (Isus među učenicima / ljudima kao Utješitelj i onaj koji prima ljude.)
- Kako slika pomaže razumjeti temu Kristove prisutnosti? (Vidljiva slika ne prikazuje sakrament, ali umjetničkim jezikom izražava Kristovu blizinu koju sakramenti vjerniku stvarno posreduju po vidljivim znakovima.)

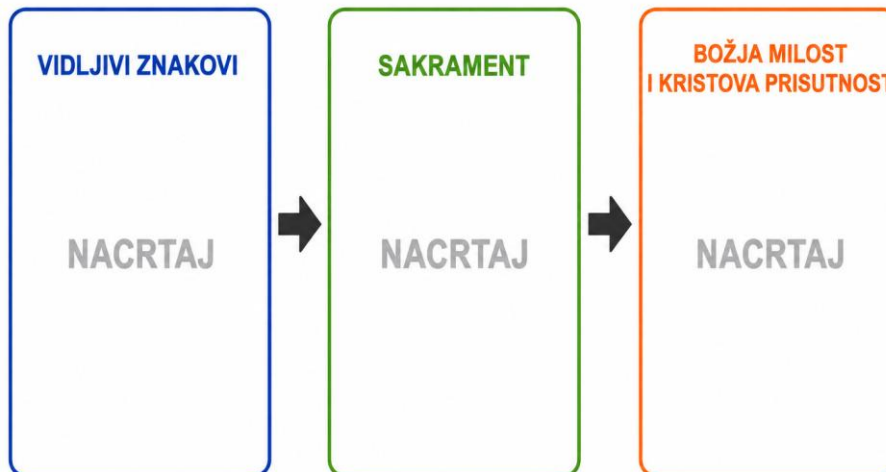
Radni predložak:

PROMATRAM	BILJEŠKA
Prvi dojam	_____
Boje i svjetlo	_____
Likovi i raspored	_____
Geste i raspoloženje	_____
Poruka za temu	_____ _____

Aktivnost 13: Sakrament: vidljivo i nevidljivo (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će u tri povezana polja nacrtati: 1. najmanje dva vidljiva sakramentalna znaka; 2. crkvenu zajednicu ili slavlje; 3. simbolički prikaz nevidljive Božje milosti i Kristove blizine. Ispod napišu najviše tri riječi po polju.

SAKRAMENT: VIDLJIVO I NEVIDLJIVO

Vidljivi znakovi nisu cilj sami sebi – upućuju na Božji dar.

Mogući primjer rješenja:

SAKRAMENT: VIDLJIVO I NEVIDLJIVO

Vidljivi znakovi nisu cilj sami sebi – upućuju na Božji dar.

Aktivnost 14: Isus među nama (individualni rad – crtanje bojicama, 9 minuta)

Učenici će nacrtati scenu zajednice Crkve u kojoj se vide najmanje četiri zadana elementa: križ, voda, kruh i čaša, ulje ili svijeća. Ne trebaju crtati „nevidljivu milost“ kao predmet; mogu je simbolički označiti svjetlom, zrakama ili srcem. Crtež treba pokazati poruku: Krist je prisutan i djeluje među svojim učenicima.

ISUS MEĐU NAMA

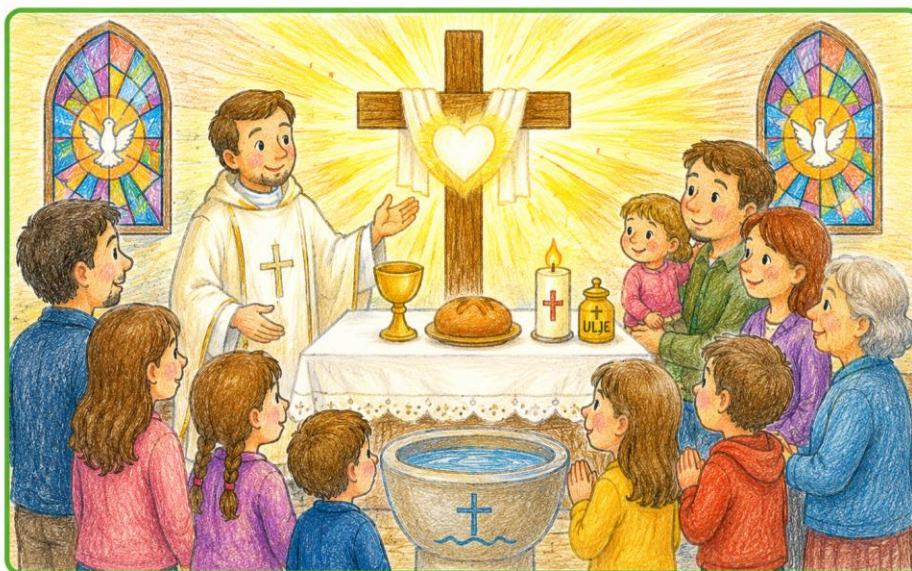
NACRTAJ ZAJEDNICU CRKVE I VIDLJIVE SAKRAMENTALNE ZNAKOVE

Obvezno: zajednica • križ • voda • kruh i čaša • ulje ili svijeća

„I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.“ (Mt 28,20)

Mogući primjer rješenja:

ISUS MEĐU NAMA

„I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.“ (Mt 28,20)

Aktivnost 15: Poučna priča (frontalni rad i razgovor, 7 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Bog za pultom

Neka je žena sanjala da je ušla u veliku trgovinu i tu je, na svoje ogromno iznenađenje, vidjela Boga za pultom.

„Što prodaješ?“, upitala je.

„Sve što ti srce zaželi“, odgovori Bog.

Žena je jedva povjerovala u ono što je čula i odluči tražiti ono najbolje što ljudsko srce može zaželiti.

„Hoću mir za dušu, i ljubav, i sreću, i mudrost, i slobodu od straha“, reče. Potom, nakon kratkog razmišljanja, doda: „Ali ne samo za mene, već za svakoga na svijetu.“

Bog se nasmijao.

„Mislim da si me pogrešno shvatila, draga moja“, reče Bog. „Ovdje ne prodajemo plodove. Samo sjeme.“

Nepoznat autor

Razgovor:

- Što je žena poželjela od Boga? (Mir, ljubav, sreću, mudrost i slobodu od straha.)
- Je li žena željela te darove samo za sebe? (Ne, željela ih je za svakoga na svijetu.)
- Što Bog zapravo „prodaje“? (Ne gotove plodove, nego sjeme.)

Pouka: Bog nam daje početak i mogućnost za dobro, ali sjeme mira, ljubavi, sreće i mudrosti trebamo prihvatiti, njegovati i svojim životom pretvarati u plodove.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)

Učenici će dopuniti pet rečenica ključnim riječima: VIDLJIVI – MILOST – ISUS KRIST – CRKVI – PRISUTAN.

Rješenje redom: vidljivi; milost; Isus Krist; Crkvi; prisutan.

SAKRAMENTI – KRISTOVA PRISUTNOST

CRKVI – VIDLJIVI – ISUS KRIST – MILOST – PRISUTAN

Sakramenti su _____ znakovi nevidljive Božje milosti.

Po sakramentima Bog nam daje svoju _____.

Sakramente je ustanovio _____.

Krist je na poseban način prisutan u _____.

U sakramentima je Krist među nama stvarno _____.

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 94–95 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (frontalni rad i individualni odgovor, 6 minuta)

Učenici slušaju pet tvrdnji. Ako je tvrdnja netočna, trebaju promijeniti samo jednu riječ ili dio rečenice kako bi postala točna.

- Sakramenti su samo uspomene na Isusa. (NETOČNO – po njima je Krist prisutan i Bog daje milost.)
- Sakramenti imaju vidljive i opipljive znakove. (TOČNO.)
- Sakramente je ustanovila neka kasnija školska tradicija. (NETOČNO – ustanovio ih je Isus Krist.)
- Božju milost ne možemo vidjeti kao predmet. (TOČNO.)
- Crkva je zajednica Kristovih učenika i u njoj je Krist na poseban način prisutan. (TOČNO.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad ili rad u paru, 10 minuta)

Nedigitalna alternativa: Učenici će razgovarati 5 minuta s kolegama u razredu o sakramentima. Mogu otići do bilo koga u razredu.

Aktivnost 20: Mikropauza (frontalni rad, 2 minute)

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Igra opažanja: vjeroučitelj 12 sekundi pokaže niz △ ○ □ ★ ♥ ◇, zatim ga sakrije i ponovno prikaže s jednom zamijenjenom pozicijom. Učenici bez dovikivanja podignu onoliko prstiju koliko misle da je mjesto promjene. Nakon provjere slijedi jedan pljesak i nastavak rada.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

- Kako bi prijatelju jednom rečenicom objasnio što je sakrament? (Vidljivi sveti znak nevidljive Božje milosti i Kristove prisutnosti.)
- Zašto se u vjeri ne zadržavamo samo na predmetu ili gesti? (Jer znak upućuje na Božje djelovanje i dar milosti.)
- Kako se Kristova prisutnost može vidjeti u životu zajednice? (U vjeri, molitvi, sakramentima, služenju, opraštenju i ljubavi.)

Sinteza:

Učenici će dovršiti rečenicu u tri dijela: SAKRAMENT JE... / PO NJEMU... / ZATO... i na kraju njome odgovoriti na središnje pitanje.

Mogući odgovor: Sakrament je vidljivi sveti znak; po njemu Krist u Crkvi daruje nevidljivu milost; zato sakramente primamo vjerom i dopuštamo da Božji dar donosi plod u životu.

Radni predložak:

SAKRAMENT JE...	PO NJEMU...	ZATO...
_____	_____	_____

Kako sakramenti po vidljivim znakovima omogućuju susret s nevidljivim Kristom i njegovom milošću?

Zaključak vjeroučitelja: Sakramenti povezuju ono što vidimo s onim što Bog nevidljivo čini. Isus Krist ih je ustanovio i u njima je prisutan među svojim učenicima; po njima Bog daje milost i približava čovjeka sebi.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati jednu povećalu: jasno vidim vezu; gotovo jasno – trebam jedan primjer; trebam dodatno objašnjenje.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 94–95.

Učenici će naučiti 7 svetih sakramenata napamet. Bit će ispitivani na idućem susretu.

Ili:

Učenici će u bilježnicu napisati definiciju sakramenta svojim riječima u najviše dvije rečenice.

Izborna domaća zadaća: Učenici će u obitelji pronaći jedan vidljivi znak koji često podsjeća na neku nevidljivu vrijednost (npr. ljubav, pripadnost, zahvalnost) i zapisati samo općenito njegovo značenje.

Završna molitva:

Gospodine Isuse, hvala Ti što svoje obećanje „Ja sam s vama“ ostvaruješ u Crkvi i sakramentima. Daj nam vjeru da iza vidljivih znakova prepoznamo Tvoju blizinu i da Tvoja milost u nama donosi plodove ljubavi, mira i služenja. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	13 minuta
Aktivnost 3: Oči duše	6 minuta
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti	7 minuta

Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i molitva	7 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje aktivnosti ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici definirati sakramente kao vidljive znakove nevidljive Božje milosti?
- ☐ Mogu li objasniti zašto su u sakramentima važni stvari, riječi i geste?
- ☐ Mogu li povezati Mt 28,20 s Kristovom prisutnošću u Crkvi i sakramentima?
- ☐ Mogu li objasniti tvrdnju da je Crkva sakrament Isusa Krista?
- ☐ Mogu li na reprodukciji Carla Blocha uočiti boju, svjetlo, geste i raspored likova te povezati poruku slike s Kristovom blizinom?